

Sint-Willibrordusgilde te Esch:

Tot de oudste stukken van het gildezilver behoren ongetwijfeld de halfplatte gekroonde vogel en de kleine platte ring, waarbinnen een kruisboog is gemonteerd. Deze ring bevat in gotische letters de aanduiding "dit is es"; waarschijnlijk heeft deze ring, gezien de oude doorboring, oorspronkelijk aan de vogel gehangen. De vogel heeft twee zilvermerken, waardoor hij nader gedateerd kon worden. Het ongekroonde boompje is het stadsmerk van 's-Hertogenbosch in de 16e eeuw, reeds vanaf 1525-1550 (Voet 1970, p.5); het tweede merk, een zespuntster zonder schild, is een meesterteken, maar komt niet voor op de bewaard gebleven doch blijkbaar niet volledige platen van het Bossche gilde van de zilversmeden. Daar zowel de oude kaart als de oudste koningsnaam uit 1598 dateert, mogen we voorlopig ook de vogel en de ring op dit jaar plaatsen. De twee oudste koningsschilden van 1598 en 1602 zijn niet eigentijds, maar in de 18e eeuw gemaakt ter vervanging; zij zijn te groot voor de tijd rond 1600 en het jaartal 1730, dat in het schild van 1602 is gekrast, is erin gegrift door iemand, die over meer gegevens beschikte dan wij thans. Het zwartfluwelen koningsvest met de goed geconserveerde en goed geschakelde schilden bevat een kostbare reeks koningszilver:

1598

Cornelis Santé Goets. Afbeelding: koningskroon en patroonheilige "S. Wilbrordus" met mijter, staf en kerk; verder een huifkar met paard. De letters en de naam van de koning zijn hoogstwaarschijnlijk overgenomen van een klein oorspronkelijk schild; dit grote vervangingsschild hoort thuis in de 18e eeuw en komt overeen o.a. met het grote schild van 1762.

1602

Aert Huberts van Eyndhoven. Afb.: ploeg met twee paarden. Ook dit schild is een vervangingsschild; het ingekraste jaartal 1730 past bij het meesterteken A.R. (=R.A. Raaben, 's-Hertogenbosch, vanaf 1712; Crooy nr. 122)

1607

Cornelis Ariens Gevers.

1610

Gaspar van der Herstraten. Pastor tot Esch. Keyser. Keizersschild met zespuntster, faas en drie gegraveerde kronen. Deze Gaspar van der Herstraten was pastoor te Esch 1595-1633 en werd in 1612 lid van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch; hij werd begraven in de kerk te Boxtel (Schutjes III, p. 615)

1611

Heer Ian Ariens, Capelaen tot Esch. Schild met enige nopjes en afbeelding van St. Jan Evangelist met kelk en slang, de patroonheilige van de schenker. Deze "Joannes Adriani" was nog in 1620 kapelaan te Esch (Schutjes III p. 615).

1642

Evert van Wee "den 9 Iunius". Dit schild met twee noppen bevat het familiewapen: 3+2 + 1 lelie, gekroond helmteken met twee ooievaarshalzen.

1656

Handrick Ariensen Ryckaers van den Oettelaer. Schild met grote noppen.

1660

Peeter Aertsen vande Sande. Afb.: lettercombinatie van P.A.V.S. Merk: meesterteken van G. van der Borcht, 's-Hertogenbosch vanaf 1637 (Crooy nr. 61).

1663

Ian Iansen vande Sande de longe. Afb. huismerk met lettercombinatie I.I.V.S. merk: drie sterren, meesterteken van N. Ambrosius, 's-Hertogenbosch vanaf 1641 (Crooy nr. 63).

1670

Ian Iansen vande Sande de longe. Afb. hetzelfde huismerk als 1663 van deze dubbelkoning. Merk: waarschijnlijk van J. van Buegen, 's-Hertogenbosch vanaf 1654 (Crooy nr. 72.).

1683

Peter Hendricks van Eyndoven; 11 juni. afb. St. Willibrordus met mijter, staf en kerk, en de letters S (t.) W (MM) B (ror) D (us).

1742

Hendricus Pero Veroude, 7 november. Afb. familiewapen: een faas, waartegen blokje, erboven 1 +2 zespuntige sterren, eronder een keper; helm met staande vogel. Verder twee paarden met ploeg.

1745

(Van het cijfer 4 is slechts de onderste poot niet zichtbaar). Antoni Hendrickus Veroude. Af b.: hetzelfde familiewapen als op schild 1742, en een man roerend in een brouwerskuip. Merk: onduidelijk maar waarschijnlijk van R.A.Raaben 's-Hertogenbosch vanaf 1712 (Crooy nr. 122), die ook het vervangingschild van 1602 vervaardigde.

1762

Ian Veroude, Afb. familiewapen als op schild van 1745 en brouwerskuip als op schild van 1745. Merk: GH, Godefridus Heynsemans, 's-Hertogenbosch vanaf 1742 (Crooy-nr. 132).

1768

Pieter Boeren, 3 aug. Afb. bloemist met snoeischaar.

1772

Hendrickus Veroude. Afb. Boer met ploeg en twee paarden, en vissersboot met vissershuis.

1776

Peterus van Oers. Afb. Klompenmaker bij zijn huis.

1782

Adrianus Martinus van den Braak. Afb. boer met ploeg en twee paarden.

1786

Adrianus van den Boom (of Bogart ?). Afb. timmermanswerkplaats. Merk: wildeman (= 's-Hertogenbosch) en T M (Thomas van Meervoort, vanaf 1768; Crooy nr. 151).

1792

Adrianus van Liemd. Afb. huifkar met paard. Merken wildeman (= 's-Hertogenbosch), jaarletter W (=1795) en A K (= Anselmus Kemps, vanaf 1798; Crooy nr. 182).

1801

Andries van den Aaker. Afb. timmerman aan werkbank. Merk: A.K. (zie schild van 1792).

1816

Cornelis van Liemdt.. Afb. H.Willibrordus met vat en kruiken, en timmerman aan werkbank. Schild met genopte rand.

1821

I. Verhoude. Afb. ploeger met ploeg en twee paarden. Schild met genopte rand. Merk: onleesbaar.

1825

Cristiaan Heselmans. 3 oktober Afb. Ploeger met ploeg en paard. Schild met genopte rand. Merken: leeuwte +2, kopje + K en jaarletter Q (1825).

1852

Cornelis Johannes Schelle, Keizer, en Adrijanus Schelle, Koning. Afb. vrachtrijder met huifkar en paard. Schild met genopte rand. Merken leeuwte +2, kopje +K jaarletter T (1853) en IVR 41 (J. van Roosmalen 's-Hertogenbosch).

1856

M. van den Braak, Hartvormig schild met genopte rand. Merken: leeuwjtje +2, kopje+K, jaarletter X (1857) en IVR 41 (zie 1852).

1860

L. van den Akker, 10 oct. Afb. boer met ploeg en paard. Hartvormig schild met genopte rand. Merken leeuwjtje+2 en A V D (? A.v.Dijck, 's-Hertogenbosch).

1864

M.van de Ven. Hartvormig schild met genopte rand. Merken: visje en W v R 42 (W.v. Roosmalen, 's-Hertogenbosch).

1872

Ant. Dankers. Afb. schutter bij paal met vogel. Schild met genopte rand. Merken leeuwjtje, kopje, jaarletter o (1873) en J G V. R 1 (J.G. v. Roosmalen, 's-Hertogenbosch).

1876

Hendrikus van Schijndel, "landbouwer". Hartvormig schild met genopte rand. Merken: leeuwjtje+2, kopje + K, jaarletter Z (1859!) en W B 91 (Wed. J. Bussing, Eindhoven 1856-61).

1880

Michiel Timmermans, "Landbouwer", Hartvormig schild met genopte rand. Merk: visje en W v R (zie 1864).

1884

Johannes Konings; overleden 1885, Kruisvormig schild met genopte rand. Merk H B 7 (H. Bloem, Den Bosch-Tilburg-Breda).

1888

Jan van den Boer, "Landbouwer". Hartvormig schild met genopte rand.Merken: visje en F R 4 (F.v. Roosmalen, 's-Hertogenbosch).

1892

Adr. van Liempt, "Schilder", Koning

1896

Adr.v. Liempt, "Schilder". Koning (2e maal).

1900

Adr. v. Liempt, "Schilder". Keizer. De drie schilden van 1892, 1896 en 1900 hebben genopte randen.

1901

18 jan. "Souvenir Koningschap P.N. Spijkers 73 jaar et 50 Jr. Manage". Schild met genopte rand.

1908

A. Spooen; 5 oktober. Afb. Timmerman aan werkbank.

1912

M.v.d. Ven "Kleermaker". 7 oktober.

1920

C. Hermus, oktober

1924

Th. Konings. juni. Afb. slager met koe.

1928

H. Putten..afb. boer met paard. Merk: I (= inlands zilver).

1932

Th. Konings. 4 juli. Merk I (= inlands)

1947

Adrianus Konings Lzn. Afb. Schutter met paal en vogel. Schild met genopte rand. Merken leeuwte + 2, kopje + K, jaarletter gekroonde N (1948).

1949

"Konings is onz' naam Koning is onz' stiel Vader bleek bekwaam En ook schrijver Giel. 1924. 1932". Afb. inktpot met ganzeveer en boekrol met bul. Merken: leeuwte+2, kopje+k, jaarletter O (1949) en L I V (L.Verbruggen, 's-Hertogenbosch).

1951

"J. Konings is mijn naam De ploeg is onze faam Hoofdman in het Gild Dit is mijn koningsschild." Afb. ploeg met kruis en tekst "cruce et aratro". Merken: leeuwte+2, kopje+K, jaarletter R (1952) en CT4 (C. Teulings, den Bosch).

1953

W.L. Konings Lz. Afb. Kerk, schutter, schutterspaal en vogel. Merken: leeuwte+2, kopje+C, jaarletter T (1954) en gekroonde B (Kon. Begeer, Utrecht).

1957

Konings Cornelis van 't Witven vandaan schonk dit schild aan zijn dierbaar gild terwijl zijn vader voor enkele jaren ook deze eer wist te vergaren 29 juni 1957 afb. Landbouwtrekker.

1961

C.H.Fick. Afb. stellingmolen. Merken leeuwte + II, kopje + K, jaarletter d (1963) en W V enz (W. Verlinden St. Hubert).

1963

M.J. Konings Lz. 26 juli. Merken: leeuwte + II, kopje + K, jaarletter f (1965) en H T 4 (H. Teulings, den Bosch).

1969

C.A. Doggen; 28 juli. Afb. palet. Merken: leeuwte + II, kopje, jaarletter j (1969)

1973

C. van Brunschot : Koning St. Willebrordusgilde Esch. afb. Runderkop tussen twee gekruiste bijlen.

1977

Adrie G.M. van Rooij : Koning St. Willebrordusgilde d'Oggelen te Esch. afb. Boer met koe en twee kalveren.

1981

Ad Konings M.zn. St. Willebrordusgilde Esch. afb. Brandweerkap met ladder en brandhaak.

1985

C. Verhoeven : Koning St. Willebrordusgilde Esch. afb. Melkbus met emmer en melkstool. Op het schild het gedicht :

Lange Kees word ik genoemd
met melken werd ik heel beroemd
Ook schieten kan ik als de beste
daarom viel ten langen leste
na 391 keer
de vogel voor mijn voeten neer.

Kees overleed in maart 1989 enkele maanden voor het koningschieten van juli 1989. Zijn oudste zoon Adrie neemt het koningschap voor drie maanden waar.

1989

Grard Pijnenburg hoofdman 1964 - 1989 Koning St. Willebrordusgilde Esch. afb. Garagebedrijf met takelwagen. Op het schild het gedicht :
Hoofdman worden is een gunst,
koningschieten is een kunst.
Maar het is mij gelukt,
op 31-7-89 schoot ik de vogel stuk.

1993

Henk Huijbers : Koning St. Willebrordusgilde Esch. afb. Twee schietmasten met kogelvanger en koningsvogel. In 1995 zegt deze gildenbroeder zijn lidmaatschap van het gilde op. Ook zijn koningschap eindigt hiermee.

1995

Jozef Verstijnen : Om de periode tot 1997 te overlappen wordt Jozef Verstijnen door de leden gekozen tot "Lapking" van hem is geen schild aanwezig.

1997

Gerrit van der Heijden : Lennisheuvel, Koning 1997 - 2001 St. Willebrordusgilde Esch. afb. Slagersmes met wetstaal, geitenkop konijn en cavia.

2001

Willy van Hommel : Koning St. Willebrordusgilde Esch 2001 - 2004 afb. Geweerschietende gildenbroeder.

Een tweede zwartfluwelen vest draagt de vijftig prijs- en ereschilden, die het St. Willibrordusgilde vanaf 1929 heeft verworven voor de schoonste verzameling schilden (Vught 1929), het "schoonste geheel" ('s-Hertogenbosch 1185-1935, gildefeesten 21 juli), het schoonste gildevaandel (Leur 1949), de oudste trom, roffelen, vendelen enz. Een groot ereschild vermeldt: "In het jaar 1950, toen het St. Willibrordusgilde zijn 350 jarig bestaan vierde, werd ter gelegenheid hiervan dit schild aangeboden door de Gildeheer Mr. F.V.G.W. Kamerbeek, burgemeester van Esch."

Een prijs voor de "oudste gildebroeder L. Konings" werd verworven in 1958, 1959, 1960 en 1964; in 1964 was hij 91 jaar.

(bron: De Kleine Meijerij 1973 jaargang 24 blz. 42 en 61)